

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ و ۸۸۹۲۵۴۶۷ • نامبر: ۸۸۹۲۵۴۶۷ • تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸ • توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۵۳۳۲۷۵

www.sharghdaily.ir

سه‌شنبه ۳ آبان ۱۴۰۱ • ۲۸ ربیع‌الاول ۱۴۴۴ • ۲۵ اکتبر ۲۰۲۲ • سال بیستم • شماره ۴۴۰۳ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۱:۴۸ • اذان مغرب ۱۷:۳۵
اذان صبح فردا ۴:۵۶ • طلوع آفتاب ۶:۲۰

شرق

دیالوگ روز

قورباغه - هومن سیدی - ۱۳۹۸

رامین (صابر ابر): بابام همیشه می‌گفت تو هزار تا جون داری نمی‌دوست من از هرکس دیگه‌ای بیشتر مرگ رو به چشم‌ام دیدم.

اما همیشه دوست داشتم بدونم آدم‌ا قبل از مرگ به چی فکر می‌کنن.

به کجا زل می‌زنن.

الان می‌فهمم، به هیچ‌جا!

گذشته‌ای که نگذشت

عبدالرضا ناصرمقدسی

متخصص مغز و اعصاب

قبل از آنکه به‌طور مشخص به وقایع تاریخی به‌خصوص تاریخ معاصر ایران پرداخته و آنها را به‌عبارتی زندگی‌کنیم، باید عنوان کنم که از چنین منظر طبیبانه‌ای بسیاری از مفاهیم زمانی دگرگون خواهد شد و گذشته به سادگی آنچه در فیزیک توصیف می‌شود نمی‌تواند بگذرد و در دوردست‌ها ناپدید شود. به سخن دیگر بردار زمان در تجربه زیسته ما بسیار پیچیده است. انگار نه‌تنها گذشته با ماست بلکه ما می‌توانیم آن را تغییر دهیم. به‌عنوان یک پزشک، بیماران بسیاری دارم که نه‌تنها در گذشته مانده و نمی‌توانند از آن جدا شوند بلکه همان واقعه گذشته هنوز که هنوز است مانند خوره‌ای جان آنها را می‌مکد و ذره‌ذره از بین می‌برد. هنوز واقعه‌ای که سال‌ها پیش اتفاق افتاده به‌شکلی زنده و جدی در زندگی آنها وجود دارد. البته چنین چیزی مختص

بیماران نیست. همه ما حتی کسانی که از سلامت کامل روانی نیز برخوردار هستند با گذشته خود دست‌به‌گریبان‌اند و این گذشته حضور خود را از دست نداده است. از این‌رو «گذشته گذشته» نمی‌تواند چندان عبارت درستی باشد. البته شاید چنین موضوعی پیش‌یافتاده و بدیهی محسوب شود، اما این‌گونه نیست. چگونه است که ذهن ما می‌تواند در گذشته غور کند، با آن درگیر شود و همواره از آن متأثر شود؟ از نظر قوانین فیزیک نسبیت گرچه زمان نیز مانند سه بعد دیگر بوده و می‌توان در آن از نظر نظری عقب یا جلو رفت، اما می‌دانیم که چنین چیزی در عمل اتفاق نمی‌افتد و سفر در زمان امکان‌پذیر نیست. ولی ذهن ما این قوانین فیزیکی را کنار می‌زند و در زمان سفر می‌کند. به‌غیر از این، ذهن ما می‌تواند گذشته را تغییر دهد. این موضوع جالبی است که وقتی نگرش ما به وقایع تاریخی از جنبه آن چیزی باشد که ما آن را زندگی می‌کنیم باید به‌صورت جدی به آن پرداخته شود. به یک واقعه تاریخی فکر کنیم. با تحقیقات جدید ممکن است اطلاعات جدیدتر و موق‌تری درباره آن به دست آوریم. موضوعی که در علم تاریخ شایع است و شواهد جدیدی می‌تواند نگرش ما را نسبت به آن واقعه تاریخی به‌صورت جدی عوض کند. این موضوع، تغییری در واقعیت و چگونگی آن واقعه تاریخی ایجاد نمی‌کند. آن واقعه تاریخی در زمان و مکان مشخصی اتفاق افتاده

آغاز فعالیت و ثبت‌نام در مدرسه کاربردی علوم ارتباطات «شرق»

ثبت‌نام در مدرسه «شرق» تمدید شده‌است و تا تاریخ ۵ آبان ادامه دارد.

در این مدت هر روز به استثنای روزهای پنجشنبه و تعطیل از ساعت ۱۰ تا ۱۸ ثبت‌نام به عمل خواهد آمد

مدرسه کاربردی علوم ارتباطات «شرق» نخستین دوره فعالیت خود را آغاز می‌کند. برای دوره نخست کارگاه‌ها وورک‌شاپ‌هایی طراحی شده‌است که بتواند هم برای این مدرسه نقطه آغاز مطلوبی را ایجاد کند و هم پیش‌درآمد مناسبی برای آینده مدرسه شرق باشد. در دوره نخست کارگاه‌ها وورک‌شاپ‌های مدنظر در جلسات متناوب و به مدت‌زمان دو یا سه ساعت برگزار می‌شود. سعی بر آن شده‌است که مدرسان هر کارگاه از میان متخصصانی انتخاب شوند که دانش خود را به صورت میدانی یا میدانی- آکادمیک فرا گرفته‌اند. برخی از مدرسان، روزنامه‌نگاران «شرق» هستند و سایر مدرسان نیز بعضاً با روزنامه «شرق» و فعالیت‌های آن ارتباط کاری تعیین‌کننده‌ای داشته‌اند. کلاس‌ها از هفته سوم مهرماه آغاز می‌شود. یک هفته قبل از برگزاری هر کارگاه یا ورک‌شاپ با متقاضیانی که ثبت‌نام کرده‌اند، تماس گرفته می‌شود و زمان دقیق جلسات به آنها اعلام خواهد شد. در کنار آن به هنرجویان سرفصل‌های آموزشی وروزمه هر مدرس ارائه می‌شود.

برای ثبت‌نام و کسب اطلاعات بیشتر و آگاهی از شهریه‌های هر کارگاه با شماره **۰۳۵۸۸۹۴۲۰۳** و **۰۲۳۰۸۵۰۹۱۳۳۰** تماس حاصل فرمایید.

نام کارگاه	نام مدرس	درباره مدرس	جلسات، حضوری یا آنلاین
روزنامه‌نگاری اقتصادی	دکتر محسن ایلچی	روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه	۱۲ جلسه/ حضوری
تولید بر مبنای حرکت/ روزنامه‌نگاری میدانی* (آموزش کاربردی در محل تولید - روزنامه‌نگاری مولد)*	نیلوفر حامدی شهرزاد همتی	گزارش‌نویس شرق دبیر سرویس اجتماعی شرق	۶ جلسه حضوری/ میدانی
تکنولوژی و نوآوری در رسانه (شناخت فناوری‌های مدرن ارتباطی)	دکتر نفیسه زارع‌کهن	روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه	۶ جلسه/ حضوری
ویدئوژورنالیسم در تمسفر ایران	سینا رحیم‌پور	سردبیر شبکه شرق	۸ جلسه/ حضوری و آنلاین
صفر تا صد تولید در یک رسانه مولتی مدیا (خبر، گزارش، تصویر و ساخت تصویر…)	سینا رحیم‌پور	سردبیر شبکه شرق	۸ جلسه/ حضوری و آنلاین
روزنامه‌نگاری بحران و بعد از بحران	دکتر کتابون مصری	روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه	۸ جلسه/ حضوری
روایت‌نویسی و قصه‌پردازی به زبان رسانه	علی دهقان	سردبیر روزنامه شرق	۳ جلسه/ حضوری
تکنیک‌های توییتر نویسی خبری	مریم شکرانی	روزنامه‌نگار و فعال توییتری	۳ جلسه/ حضوری
روزنامه‌نگاری ورزشی و ضرورت‌های آن	سجاد فیروزی	دبیر سرویس ورزشی شرق	۵ جلسه/ حضوری
روزنامه‌نگاری ورزشی از منظر تاریخ و جامعه	امیرحسین ناصری	دبیر تحریریه شرق	۵ جلسه/ حضوری
روابط عمومی پلت فرمی	دکتر حسین امامی	مدرس دانشگاه	۲ جلسه/ آنلاین
روابط عمومی تجاری*»	دکتر احمد یحیایی ایل‌های	مدرس دانشگاه	یک جلسه/ حضوری
آموزش کاربردی ایندیزاین و نکات راهبردی فتوشاپ و ایلوستریتور	علی شهرابی	گرافیست روزنامه شرق	۱۴ جلسه حضوری/ عملیاتی
فیلمسازی و ارتباطات تصویری (در محدوده امکانات)	سعید نبی	مستندساز	۱۰ جلسه حضوری

* زمان هر جلسه بستگی به کار و تشخیص مدرس دارد (دو کلاس دو مدرس)

** زمان جلسه چهار ساعت است

نام ورکشاپ	نام مدرس	درباره مدرس	ساعت/ حضوری	توضیحات
فرهنگ سازمانی رسانه	دکتر کتابون مصری	روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه	یک جلسه/ حضوری	زمان جلسه سه ساعت
بازخوانی کاربردی تجربه‌های رسانه‌ای	جلال خوش‌چهره	روزنامه‌نگار پیشگوس	یک جلسه/ حضوری	زمان جلسه سه ساعت
روانشناسی ارتباطات	علی دهقان	سردبیر روزنامه شرق	یک جلسه/ حضوری	زمان جلسه سه ساعت
روزنامه‌نگاری در فضای چندرسانه‌ای	سینا رحیم‌پور	سردبیر شبکه شرق	یک جلسه/ حضوری	زمان جلسه سه ساعت
چطور یک رسانه مولتی مدیا راه‌اندازی کنیم؟				
فرا رسانه/ مالتی مدیا				

شرق

♦ با ورود سامانه بارشی به کشور، تهران شاهد اولین باران پاییزی امسال بود.
عکس: الهام رضایی/ باشگاه خبرنگاران جوان

یادداشت

تکلم مهاجر و زیست درونی زبان

رضا صدیق

وقتی از محیط زبان مادری‌ات دور باشی، به مرور زبان ذهنت شکلی درونی به خود می‌گیرد و بیچایبج. به این معنی که از خاستگاه محاوره زبان فاصله می‌گیری و با نوشته‌ها یا نوشتن است که ذهن به زبان مادری متصل می‌شود. این فرایند باعث می‌شود که روانی تکلم زبان مادری در نوشتنت کم‌رنگ شود و ادبیات نوشتاری‌ات ثقیل. این را زمانی متوجه شدم که پس از سال‌ها از داخل ایران، روزنامه بهار در سالگرد ۸۰ سالگی پولانسکی از من خواست که یادداشت و گزارش از نمایش فیلم‌هایش در پستنامبرپلاتز بنویسم. قرار بود خود پولانسکی هم حضور پیدا کند.

تجربه دیدن بچه رزماری و مستاجر و چاقو در آب روی پرده سینما دلچسب بود. پولانسکی نیامد اما بعضی از عوامل قدیمی فیلم‌هایش که زنده بودند، حضور پیدا کردند. یادداشت و گزارشم را نوشتم و برای روزنامه فرستادم. اولین واکنش دبیر صفحه این بود که چرا این‌قدر کلامت ثقیل و تاریخ بیهقی است؟ نمی‌توانی کمی تعدیلش کنی؟ وقتی این نظر را شنیدم، خنوردم. در مواجهه‌هاست که ما نسبت به آنچه حالا هستیم، خود را باز می‌یابیم. به متن نگاه کردم و با خود قدیم روزنامه‌نگارم در ایران مقایسه کردم و تفاوت زیاد ادبیات متن‌هایم را متوجه شدم. برای موقعیت‌های ساده از کلمه‌هایی استفاده کرده بودم که دور از ذهن نوشتار محاوره است.

دومین مواجهه‌ام با این نکته، یا بهتر است بگویم اولین مواجهه‌ام شد از آن یادداشت در ترکیه بود و زمانی بود که متوجه شدم که در ذهن، به زبان انگلیسی فکر می‌کنم. چندین ماه بود که فارسی حرف نزده بودم و اگر هم زده بودم، در حد معمول صحبت با خانواده‌ام. این لحظه که متوجه این اتفاق شدم، شوکه شدم زیرا برای کسی که سال‌ها به فارسی نوشته و خاستگاه نوشتاری‌اش فارسی بوده، عجیب‌ترین اتفاق این است که ذهنش از زبانی که اخت فکری با آن دارد، فاصله گرفته باشد. از آن به بعد بود که برای نفی این وضعیت به خواندن بیشتر متون کهن رو آوردم تا در مقابل این وضعیت ذهنی بایستم.

درونی‌شدن و ذهنی‌شدن زبان مادری در گفت‌وگوی آدم با خودش نمود پیدا می‌کند. در بزنگاهی که منج خودت را می‌گیری یا کلمه‌ای را فراموش می‌کنی یا آن لحظه‌ای که وقتی فارسی سخن می‌گویی از کلمه‌ای غیرفارسی استفاده می‌کنی، البته که این اطواری برای مهاجریا فرنگ‌رفته است تا بیگانگی خویش را با محل تولدشان نشان بدهند اما جنبه‌ای واقعی نیز دارد. این نکته را در بلاد عرب تجربه کرده‌ام. زمان‌هایی که زیاد در محیط عربی مانده‌ام و وقتی به ایران آمده‌ام، از کلمات عربی به جای فارسی استفاده کرده‌ام. در شکل کلیشه تمسخرآمیز «شما در فارسی به فلان چیز چه می‌گویید» کلیشه‌ای لوث‌شده و اطواری که در شکل واقعی‌اش اجتناب‌ناپذیر می‌شود گاهی. به‌خصوص وقتی در میان زبان‌ها گیر می‌کنی. مثل تجربه آن روزی که در نجف با یک فرانسوی مستشرق گعده کرده بودم و یک‌سوم یک عراقی نشسته بود و سوی دیکرم یک ایرانی. در ذهن فارسی حرف می‌زدم و زبانم عربی تکلم می‌کرد، بعد شیفت می‌کرد ذهنم به عربی و زبانم انگلیسی حرف می‌زد، بعد می‌رفت ذهنم به کانال انگلیسی و زبان عربی تکلم می‌کرد، گاهی هم در یک جمله انگلیسی فارسی عربی حرف می‌زدم. آن‌قدر میان زبان‌ها تاب خوردم که بعد از پایان گعده، یک روز تمام سکوت کردم. زبان‌ها و هجرت و ذهن در هجرت و زبان شاید پیچیده‌ترین نکته‌ای است که می‌توان به سراغش رفت. نقطه‌ای که خودت را با خودت روبه‌رو می‌کنی و زبان‌ت از تکلم می‌ایستد.

است. شامل جزئیات و علل و سبب‌های متفاوت و متعددی نیز بوده است. بخشی از آن و آن‌هم از دایره دید تعدادی از مورخان یا شاهدان به دست ما رسیده است. ما نیز از دایره دید خود به بازسازی آن می‌پردازیم. هرچقدر هم که بخواهیم نسبت به آن واقعه تاریخی بی‌طرف باشیم اما باز ممکن نیست. پس مشخص است که همواره چیز جدیدی برای کشف وجود دارد تا ما را به واقعیت آن موضوع تاریخی نزدیک کند. گرچه این روشی مرسوم است اما مشکل اینجاست که در این روش ما به آن واقعه تاریخی به‌صورت یک شیء فیزیکی نگاه می‌کنیم. یعنی اتفاقی مانند فوران آتشفشان یا آمدن سیل به‌عنوان یک واقعه طبیعی و فیزیکی که زوایای آن کاملاً مشخص است: بارانی آمده و رودخانه‌ای طغیان کرده است. در اینجا تجربه زیسته‌ای اتفاق نمی‌افتد. اما برخلاف این روش، اگر بخواهیم آن واقعه تاریخی جزئی از تجربه زیسته ما باشد رویکرد ما به واقعه تاریخی حتی اگر تمام جزئیاتش ضبط شده باشد می‌تواند توری تغییر کند که ماهیت آن اتفاقی تاریخی نیز تغییر کند. این خصلت پردازش‌های ذهنی و حافظه ماست که در آن هیچ موضوعی ثابت و غیرقابل تغییر نیست. هم حافظه و هم پردازش‌های ذهنی ما نسبت به موضوعی خاص می‌تواند تغییر کند، حتی خاطره‌های جدیدی به وجود بیاید و خاطره‌های قبلی پاک شوند. در آن صورت از نظر تجربه زیسته، آن واقعه تاریخی که در گذشته اتفاق افتاده است، می‌تواند تغییر کند و در گذشته من، آن اتفاق تاریخی به شکلی دیگر رخ دهد. این موضوع می‌تواند در تأثیری که این گذشته بر ما می‌گذارد بسیار مؤثر باشد. به این دلیل بررسی تاریخ به عنوان تجربه زیسته خودمان (نه تجربه زیسته انسان به معنای عام) کاوش در تاریخ یا همان کاوش در گذشته به معنای زمان فیزیکی نیست. شاید ما بسیاری از وقایع امروز و شرایطی را که در آن به سر می‌بریم ناشی از گذشته تاریخی خود بدانیم. حرفی که کاملاً درست است. اما در عین حال باید بدانیم که ما نه‌تنها می‌توانیم حال و آینده خود را اصلاح کنیم بلکه این قدرت را داریم که در تجربه زیسته خود از تاریخ بشری، گذشته خود را نیز تغییر دهیم. پس از این منظر خویش تاریخ صرفاً بازبینی آن نیست؛ ما دست به تغییر آن نیز خواهیم زد. تغییری که بتواند در یافتن معنای زندگی به ما یاری برساند.

گذشته‌خوانی

تفکیک جنسیتی در شریف داریم یا نداریم؟

دانشگاه شریف تا اطلاع ثانوی یک غذاخوری را تعطیل کرد. در اطلاعیه دانشگاه شریف آمده است: «هیئت‌رئیسه دانشگاه رفتارهای دور از شان محیط دانشگاه را به‌شدت محکوم و برای استمرار فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی اعلام می‌کند با توجه به صدمات وارده به سالن غذاخوری البرز امکان صرف غذا در داخل سالن وجود ندارد و تا زمان انجام پایان تعمیرات و اطمینان از فراهم‌شدن فضای آرازش، غذا به صورت بسته‌بندی‌شده در ضلع جنوبی سلف تحویل دانشجویان خواهد شد». در معرفی دانشگاه شریف دو سالن با عنوان البرز ۱ و ۲ وجود دارد. هر دو در طبقه همکف اداره امور تغذیه است که فقط به آقایان سرویس می‌داد. این سالن سه ورودی در ضلع‌های غربی، شمالی و جنوبی دارد و مجهز به سه خط توزیع غذا است که حالا و پس از اتفاقات روز یکشنبه، طبق اطلاعیه دانشگاه شریف قرار است فعلاً تعطیل باشد. هرچند تصاویری که از این سلف منتشر شد، از چیدن میزها جلوی در حکایت داشت؛ اما کمی بعدتر تصویری از گریه ۱۰ نفر بخش شد که در شبکه‌های اجتماعی با‌زتاب گسترده‌ای داشت.

به گزارش خبرآنلاین، یک فعال سیاسی نوشت: «هر سال میلیون‌ها زن و مرد به‌صورت مختلط مراسم عبادی حج و راهپیمایی اربعین را به جا می‌آورند».

اما فارغ از اینها شاید عجیب باشد، اما سؤالی که پیش می‌آید این است که مخالفت برای این هم‌نشینی یا همان اتفاقی که هر روز در تاکسی، سینما، تئاتر، سخنرانی‌ها و… رخ می‌دهد، از چه رو است؟

البته اگر به کمی قبل‌تر بازگردیم، به نظر می‌رسد دانشگاه شریف سیاست تفکیک جنسیتی را قبول ندارد و در ماجرابی که در تیرماه و درباره تفکیک درها رخ داده بود، رئیس دانشگاه به‌صراحت آن را رد کرده بود. ایسنا در تاریخ اول تیر امسال در گزارشی درباره تفکیک، به سراغ رئیس دانشگاه رفته بود و رئیس دانشگاه شریف با رد بحث تفکیک جنسیتی اعلام کرده بود: «تفکیک جنسیتی در دانشگاه نداریم». البته او از ملاحظاتی خبر داده بود. «رسول جلیلی» با رد خبر تفکیک جنسیتی در ورود دانشجویان به این دانشگاه گفت: «ما نیز ملاحظات خاص خود را داریم». رئیس دانشگاه شریف گفته بود: «تفکیک جنسیتی به این معناست که از صبح تا شب تمام دانشجویان دختر و پسر از هم تفکیک شوند.

ما چه زمانی این‌کار را انجام دادیم؟ فعلاً برای ورود دانشجویان دو در مجزا اختصاص یافته است، ممکن است در آینده ملاحظات داشته باشیم که این ملاحظات ما را به جایی برساند که ورودی دانشجویان دختر و پسر را از هم جدا کنیم. اگر این ملاحظات ما را به این نقطه برسانند، این کار را انجام می‌دهیم. در غیر این صورت خیر». این تفکیک در دو در، یعنی در اصلی دانشگاه و در دانشکده انرژی شریف در حال اجراست؛ به نحوی است که از در دانشکده انرژی، ورود خانم‌ها از سمت راست و از محل حراست مخصوص خانم‌ها و ورود آقایان از سمت چپ و از حراست مخصوص آقایان انجام می‌شود و مقابل این درها نیز نوشته‌ای نصب شده که ورود مجزای دانشجویان دختر و پسر را به آنها یادآور می‌شود. البته این روزها دانشگاه‌های تهران درگیر اعتراضات هستند و تفاوت نگاه مسئولان و دانشجویان کاملاً مشهود است.